

Чернега В. М.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри приватного права,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

УКРАЇНСЬКА ГЕОГРАФІЯ КАФЕДР ПРИВАТНОГО ПРАВА

У літературі досі не сформовано комплексного бачення української географії спеціалізованих підрозділів закладів вищої освіти – кафедр приватного права, що й є метою цієї наукової розвідки, присвяченої вшануванню пам'яті знаного дослідника римського приватного права, цивіліста, процесуаліста зі світовим ім'ям (Василя Івановича Синайського).

У столиці нашої Батьківщини в низці закладів вищої освіти державної форми власності функціонують: Державний торговельно-економічний університет (кафедра міжнародного, *цивільного та комерційного права*); Державний університет інфраструктури та технологій (кафедра *цивільного та кримінального права*); кафедра *господарського та транспортного права*); Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (кафедра *приватного права*); Київський національний університет імені Тараса Шевченка (кафедра *цивільного права*; кафедра *міжнародного приватного права*; кафедра *економічного права та економічного судочинства*; кафедра *трудового права та права соціального забезпечення*; кафедра *земельного та аграрного права*); Київський національний університет технологій та дизайну (кафедра *приватного та публічного права*); Національний авіаційний університет (кафедра *цивільного права та процесу*; кафедра *господарського, повітряного та космічного права*); Національний технічний університет України «Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського» (кафедра *інтелектуальної власності та приватного права*; кафедра *інформаційного, господарського та адміністративного права*); Національний університет біоресурсів і природокористування України (кафедра *цивільного та*

господарського права; кафедра аграрного, земельного та екологічного права імені академіка Василя Зіновійовича Янчука).

У Київській області функціонують Білоцерківський національний аграрний університет (кафедра *цивільно-правових дисциплін*) і Державний податковий університет (кафедра *приватного права*).

Кафедра публічного та *приватного права* Національного університету «Чернігівська політехніка» з іншими закладами вищої освіти (спеціалізованими кафедрами) межує на заході з Київською областю, на півдні – з Полтавською областю, а на сході – зі Сумською областю.

У північно-східному регіоні України функціонують Сумський державний університет (кафедра адміністративного, *господарського права* та фінансово-економічної безпеки) і Сумський національний аграрний університет (кафедра *приватного* та *соціального права*).

У східній частині Європи знаходиться Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (кафедра *цивільного, господарського і фінансового права*; кафедра конституційного, адміністративного, екологічного та *трудового права*).

На північному сході України функціонують: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (кафедра *цивільного права*; кафедра цивільного судочинства, арбітражу та *міжнародного приватного права*; кафедра цивільно-правової політики, *права інтелектуальної власності* та інновацій; кафедра *господарського права*; кафедра *трудового права*; кафедра *земельного та аграрного права*); Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (кафедра *цивільно-правових дисциплін і трудового права* імені проф. О. І. Процевського); Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (кафедра *цивільно-правових дисциплін*).

У центральному регіоні України функціонують: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (кафедра фундаментальних та *приватноправових дисциплін*); Черкаський національний

університет імені Богдана Хмельницького (кафедра інтелектуальної власності та *приватного права*).

У південно-східній частині нашої держави функціонують: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (кафедра *цивільного, трудового та господарського права*); Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (кафедра *цивільного, господарського та екологічного права*); Університет митної справи та фінансів (кафедра публічного та *приватного права*).

На півдні України функціонують: Національний університет «Одеська юридична академія» (кафедра *цивільного права*; кафедра *права інтелектуальної власності та патентної юстиції*; кафедра *господарського права і процесу*); Одеський національний морський університет (кафедра *приватноправових дисциплін та морського права*); Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (кафедра *цивільно-правових дисциплін*; кафедра адміністративного та *господарського права*); Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (кафедра *морського та господарського права*); Чорноморський національний університет імені Петра Могили (кафедра *цивільного та кримінального права і процесу*); Запорізький національний університет (кафедра *цивільного права*); Національний університет «Запорізька політехніка» (кафедра *кримінального, цивільного та міжнародного права*; кафедра *конституційного, адміністративного та трудового права*).

У західній частині України функціонують: Львівський національний університет імені Івана Франка (кафедра *цивільного права та процесу*; кафедра *інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права*); Львівський торговельно-економічний університет (кафедра *цивільного і господарського права та процесу*); Національний університет «Львівська політехніка» (кафедра *цивільного права та процесу*); Західноукраїнський національний університет (кафедра *цивільно-правових дисциплін*); Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» (кафедра *цивільного права та процесу*; кафедра *господарського права*); Прикарпатський

національний університет імені Василя Стефаника (кафедра *цивільного права*; кафедра *трудового, екологічного та аграрного права*); Івано-Франківський навчально-науковий інститут Національного університету «Одеська юридична академія» (кафедра *цивільного та господарського права і процесу*); Національний університет «Острозька академія» (кафедра *цивільно-правових дисциплін*); Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (кафедра *приватного права*).

Крім того, в Києві, Дніпрі, Кропивницькому, Кривому Розі, Харкові, Одесі та Львові в кількох закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання функціонують спеціалізовані кафедри, зокрема: в Національній академії внутрішніх справ (кафедра *цивільно-правових дисциплін*); в Національній академії Служби безпеки України (кафедра *цивільно-правових дисциплін*); в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ (кафедра *цивільно-правових дисциплін*); в Донецькому державному університеті внутрішніх справ (кафедра *цивільного, трудового права та права соціального забезпечення*; кафедра *господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки*; кафедра *цивільного та господарського права*); Харківському національному університеті внутрішніх справ (кафедра *правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки*; кафедра *трудового та господарського права; цивільного права та процесу*; кафедра *цивільно-правових дисциплін*); в Одеському державному університеті внутрішніх справ (кафедра *цивільно-правових дисциплін*; кафедра *трудового, земельного та господарського права*); в Львівському державному університеті внутрішніх справ (кафедра *цивільно-правових дисциплін*).

До тимчасово переміщених закладів вищої освіти державної форми власності, в яких функціонують спеціалізовані кафедри, що представляють професійний інтерес, належать: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського (кафедра *публічного та приватного права*); Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (кафедра *господарського права*); Донецький національний університет імені Василя

Стуса (кафедра *цивільного права та процесу*); Донецький державний університет внутрішніх справ (кафедра *цивільного, трудового права та права соціального забезпечення*; кафедра *господарсько-правових дисциплін та економічної безпеки*; кафедра *цивільного та господарського права*).

Лише у двох закладах вищої освіти комунальної форми власності функціонують окремі структурні підрозділи зі студіювання приватного права. По-перше, йдеться про Київський столичний університет імені Бориса Грінченка (кафедра *приватного права*). По-друге, йдеться про Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова (кафедра *цивільного права та процесу*; кафедра *трудового, земельного та господарського права*).

Спеціалізовані кафедри функціонують також у закладах вищої освіти приватної форми власності, зокрема: в Академії праці, соціальних відносин і туризму (кафедра *цивільного, господарського та трудового права*); в Київському університеті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» (кафедра адміністративного права, інтелектуальної власності та *цивільно-правових дисциплін*); в Київському університеті туризму, економіки та права (кафедра загальноюридичних дисциплін, *цивільного права та правового забезпечення туризму*); в Приватному акціонерному товаристві «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (кафедра *цивільно-правових дисциплін та міжнародного права*); в Приватному закладі вищої освіти «Київський міжнародний університет» (кафедра теорії права, міжнародного права та *приватного права*); в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Академія адвокатури України» (кафедра *цивільного, господарського права та процесу*); в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Харківський університет» (кафедра *цивільно-правових дисциплін та правового забезпечення підприємницької діяльності*; кафедра *трудового, аграрного та екологічного права та соціального захисту населення*); в Міжнародному гуманітарному університеті (кафедра *цивільно-правових дисциплін та статистики*); в Класичному приватному університеті (кафедра *цивільного, адміністративного*

та фінансового *права*); в Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Демчука» (кафедра *цивільно-правових дисциплін*).

Богданець А. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
професорка кафедри приватного права
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ДОГОВІРНИЙ РЕЖИМ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ

Питання регламентації сімейних відносин з часом не втрачає своєї актуальності. Одним із диспозитивних інструментів такого регулювання вважається договір, за допомогою якого подружжя має можливість на власний розсуд вирішувати актуальні майнові питання подружнього життя.

Майнові правовідносини подружжя можуть визначатися як законом, так і договором. Згідно ч. 1 ст. 64 Сімейного кодексу України (далі – СК України), дружина та чоловік мають право на укладення між собою усіх договорів, які не заборонені законом, як щодо майна, що є їхньою особистою приватною власністю, так і щодо майна, яке є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя [1].

Правовий режим майна подружжя в загальному значенні розглядається як складний комплекс дій, система юридичних правил, що визначають стан певного явища об'єктивної дійсності, статику та динаміку їх правового регулювання, в тому числі стосовно володіння, користування та розпорядження майном [4, с. 99]. Залежно від суб'єктів встановлення, правовий режим майна подружжя може бути законним (встановлюється законодавцем) або договірним (встановлюється подружжям).